

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Pentru ce este vieața așa de grea? — Contribuția lui A. D. Xenopol la economia românească. — Situația. — Polițele protestate în România în cursul anului 1937. — *Cronica*: Comemorarea lui Partenie Cosma la Oradea — *Bilanțuri*: Bea „Furnica” s. a. Făgăraș. „Cordiana” s. p. a. în Fojfeldea

Pentru ce este azi vieața așa de grea?

De multe ori auzim dela oameni bătrâni, că „mai de mult” erau „vremuri mai bune”; era abundență și ieftinătate, și oamenii trăiau mai liniștiți și mai mulțumiți. Este, de bună seamă, o mare parte de adevăr în constatările acestea, însă nu trebuie luate chiar „ad literam”, deoarece fiecare constatare, are afară de partea sa obiectivă, și una subiectivă, constând în felul în care omul „vede” lumea. Cum am zice, unul vede în brânza de Emmenthal numai găurile, altul numai brânza: primul e cel pesimist; al doilea cel optimist. Afară de aceasta fiecare om este diferit în ce privește felul cum poate suporta greutățile vieții. Oamenii bătrâni nu-și dau seama, că înainte cu 50—60 ani și ei erau mai tineri și mai viguroși, și plini de așteptare și de speranță pentru viitor. Un om cu corp sănătos și nervi liniștiți, de bună seamă va înfrunța cu mai multe șanse de învingere vicisitudinile vieții, decât un om de constituție șubredă și nervi sdruncinați.

La orice caz, putem prin comparație presupune, că omul de acum 100 ani, era sufletește mai sănătos, decât omul zilelor noastre, deoarece nu era surmenat de studii prea multe. Nu se cerea dela om nici ritmul vertiginos al muncii intelectuale și manuale de azi.

Omul de birou își căuta agale de treburile oficiului său, și la ora obișnuită nu lipsea cafeluța și ciubucul, pe cari le gusta în toată liniștea. Clientela nu avea grabă și își fuma și ea țigara sau pipa liniștit, până ce venea la rând. Șeful nu scruta în fiecare clipă cu priviri încruntate mișcările funcționarilor săi, și nu se bucura mefistofelic, dacă prindea pe cineva vorbind cu vecinul său. Comerțul umbla încă în papuci de lemn și nimeni nu aștepta să sosească cu trenul cutare marfă de modă sau de consum, deoarece cele trebuincioase se fabricau sau se confecționau la fața locului, și oamenii aveau timp să aștepte. Creditul se desfășura în limite patriarhale. Comerciantul nu se temea de proteste de cambii, căci cămătarul nu-i punea numai decât cuțitul în piept.

De atunci însă ne-am „civilizat”. Civilizația este fără îndoială un factor de mare binefacere pentru omenime în genere, însă pentru omul singuratic reprezintă o sarcină foarte grea. În domeniul acesta, tehnica este știința care ne pune la încercare nervii. Ea este factorul care a schimbat cu totul felul contemplativ

de viață de acum 100 de ani. Ea ne-a forțat la o folosire intensivă a timpului, și ne-a pus termine pentru fiecare minut. Dacă mergem la oficiu, trebuie să ne grăbim, să nu scăpăm tramvaiul. Dacă mergem pe jos, trebuie să băgăm de seamă să nu ne calce un automobil, care pe minut trebuie să fie în gară. Trebuie să ne ferim de camioane, cari pe minut transportă marfa la destinație.

Cu cât mai puțin primejdioase erau poștalionul și alte vehicule cu tracțiune animalică!

La fabrici, muncitorul trebuie să stea la cinci minute după ce a sunat sirena, lângă aparatul sau mașina sa. Aceasta e mânată dela un centru depărțat, și el trebuie să fie cu mare băgare de seamă la o distanță de milimetri, căci la caz contrar ușor i se poate tăia un deget, sau chiar mâna. O atenție încordată trebuie să-l călăuzească tot timpul de lucru în toate mișcărilor sale, chiar și atunci când se mișcă prin atelier, ca nu cumva să ajungă prea aproape de vre-o mașină, care îl poate apuca de haină și omori pe loc. Atenția aceasta încordată se pune pe nervi și e cauza la multe maladii nervoase și senilitate prematură.

În prezent, dacă vrei să ajungi departe, trebuie de obicei să studiezi foarte mult. După ce ai făcut studiile de cunoștințe generale în tagma ta, trebuie să te specializezi, deoarece materialul de studiu al profesiei tale este așa de vast, încât nu-l poți cuprinde în toate amănunțele sale. Medicul deci va trebui să se adâncească în medicina singuraticelor părți ale corpului. Va deveni dentist, ginecolog, laringolog etc. Inginerul se va specializa în diferitele ramuri ale tehnicii: poduri și șosele, arhitectură, mașini etc. Tot astel e și cu celelalte științe și îndeletniciri practice.

Studiul acesta unilateral este însă foarte obositor și consumă repede nervii. În Ardeal înainte cu 70 ani pentru un avocat era suficient studiul academic de trei ani. Azi după patru ani de universitate și de un an stagiar, începe abia să se specializeze. Unul e bun criminalist; altul se pricepe la divorț; altul în legile administrative etc.

Până ce am învățat tot ce ne trebuie pentru a putea lua cu succes lupta pentru existență, ne-am și istovit. Devenim bolnăvicioși și nervoși, și din această cauză nici nu ne putem bucura de viață și nici nu ne mai putem desvolta mai departe trupește și sufletește.

Ce conversație am putea duce cu o persoană, care a trăit acum 100 ani? În epoca aceea foarte multe din noțiunile, cari ne sunt azi familiare, nu existau. Nu existau încă la noi vapoare, trenuri, avioane, telefon, telegraf, radio, bicicletă, motor etc., va să zică o mulțime de lucruri a căror cunoștință și studiu azi le purtăm cu noi ca o grea povară, și de care nu ne dăm seama, de cât atunci când zicem că „nervii ne sunt distruși“.

Cei vechi nu aveau atâtea cunoștințe ca noi, însă știau să orânduiască mai bine pușinele lor noțiuni, și aveau o perspectivă mai mare și mai fidelă a vieții. Condițiile de existență au devenit în zilele noastre foarte greu de suportat. Nu mai depindem numai de ambiția noastră nemijlocită. În existența noastră au azi cuvânt hotărâtor chiar și continente îndepărtate. Dacă undeva e o recoltă abundentă, țaranul nostru se plânge că cerealele nu au preț; dacă undeva prin America este secetă, ne bucurăm noi, deoarece grâul și porumbul nostru se caută mai bine. Dacă în Indonezia e războiu, se scumpește cafeaua etc. Civilizația ne-a hărăzit atâtea necesități, încât neîmplinirea lor ne face nefericiți. Ori și ce progres face mai scumpă viața. Sunt atâtea lucruri pentru cari cheltuim azi mai mult ca acum 100 de ani. Să luăm numai articolele și întocmirile cele mai uzitate: zahărul, orezul, cafeaua, petrolul, electricitatea, apeductul, canalizarea, pasta de dinți, rujul, pudra, mașina de ras, cinema, tramvai, conserve, fructe sudice, ziare, chibrituri, țigarete și câte altele! Toate aceste taie adânc în punga muritorului de azi, și circulația de bani în gospodăria sa este de zeci de ori mai mare ca pe vremuri. Dar' și eforturile depuse pentru a câștiga sumele necesare sunt de zeci de ori mai mari. Din motivul acesta simțim că viața e mai grea ca pe vremuri.

B. VANCU.

Contribuția lui A. D. Xenopol la economia românească.

De Stefan Pascu, Cluj.

(Urmare).

3. Concluzii.

Xenopol a reprezentat, după cum spune dl Iorga, ceea ce avea știința românească mai activ, mai plin de inițiativă. Crescut în cea mai bună tradiție a școlii economice dela jumătatea veacului al XIX-lea și mai presus de toate minte filosofică deprinsă cu abstracții. ¹⁾

J. B. Say explică economia politică astfel: e știința producției, circulației, distribuției și consumației bogățiilor. ²⁾

Dacă analizăm definiția lui Say în ce privește economia, vedem că și Xenopol în preocupările sale economice, studiază toate aceste chestiuni. Cu producția se ocupă capitole întregi, criticându-o pe cea dela noi, felul de a munci irațional și astfel depunând muncă multă cu un câștig puțin. Venitul care ne poate arăta, până la un grad puterea de producție a unei țări, la noi e minim. Cheltuielile la rândul lor, ne fac să pătrundem adânc în starea ei politică și economică. ³⁾ Boierii noștri, cheltuiau banii în străinătate și nu se consumau în țară la noi, pentru ai da prin acești bani o putere productivă. ⁴⁾ Puterea productivă a unei țări constă în stăpânirea naturei. Acel popor va fi mai tare care va fi mai bogat și acela va fi mai bogat, care stăpânește toate tainele științei. Prima grijă a unei țări așa dar, este să-și deschidă izvoarele de îmbogățire. Imbogățirea generală a unei țări aduce foloase mai ales claselor de jos. Industria e unul din izvoarele de îmbogățire a oricărei țări. Dar pentru crearea unei industrii naționale, într'o țară înapoiată în această privință, ca să poată concura cu celelalte, unde industria e mai dezvoltată, se cer două condiții: protecția la graniță și protecția internă. Protecția la graniță înseamnă să se impună taxe vamale pentru produsele străine și să fie favorizate cele naționale ⁵⁾ Vămile urcate se impun, nu atât din interesul fiscalului, deoarece ele restrâng importul, ci în interesul producției naționale. ⁶⁾ Această industrie a creat în Apus o clasă la conducere, care înainte nu avea nici o însemnătate. Revoluția franceză s'a întâmplat numai atunci când starea a III-a a ajuns să predomine în Franța prin poziția ei economică. ⁷⁾ Aproape toate revoluțiile și marile schimbări, au avut o origine economică, spune Richard Cobden. ⁸⁾ Prin aceste mișcări se schimbă așezămintele și instituțiile unei țări. Acestea așezăminte se pot schimba sub influența a două puteri, cari determină înaintarea sau regre-

¹⁾ A. D. Xenopol: *Istoria Românilor din Dacia Traiană*. Introducere.

²⁾ G. Strat: *Curs de economie politică*. Cluj, 1935, p. 4.

³⁾ A. D. Xenopol: *Finanțele în epoca Fanarioșilor*, p. 51.

⁴⁾ Idem *Istoria Românilor*. Vol. I, p. 171.

⁵⁾ Idem *Studii economice*, p. 136.

⁶⁾ M. C. Haretu: *o. c.* p. 118.

⁷⁾ A. D. Xenopol: *o. c.* p. 138.

⁸⁾ R. Peretz: *Dictatura politicului în viața economică*. Vremea, București, 1936, Dec. 25, p. 5.

sarea lor. Aceste sunt ideile și starea lor socială. Dacă starea socială se schimbă și așezămintele se schimbă, însă la noi unde acelaș fel de producție, unde aceeași stare socială a existat până în veacul trecut și așezămintele au rămas aceleași, până la aceea dată. Munca noastră fiind de acelaș fel, nu se leagă o prietenie sau legături de interese între indivizi, pentru că n'au nevoie unul de altul, pe când în țările industriale fabricantul de postavuri are nevoie de proprietarul de oi, de fabrica de mașini etc.

Al doilea element, care-l reclamă economia este circulațiunea. Starea economică a unei țări, va atârna în mare parte de legăturile ei cu celelalte țări. Ea va fi cu atât mai înapoiată cu cât va fi mai închisă, cu cât va avea mai puțină atingere cu celelalte țări. Munca națiunilor precum și cea individuală, nu capătă o valoare mai spornică, decât atunci când poate fi preschimbată cu produsele altei munci, căci în lumea materială ca și în cea spirituală, scântea progresului nu răsare decât din atingerea și frecarea elementelor deosebite. O țară care va fi închisă comerțului exterior, va fi lipsită de cel mai puternic izvor de înăvuiere. ¹⁾ Această înăvuiere având o înrăurire din cele mai roștite asupra prefacerilor ideilor. ²⁾

Distribuția fiind un rezultat al circulațiunii produselor, va fi efectuată de oamenii, cari sunt în legătură cu țara unde se produc articolele necesare. Și cum acestea sunt produse numai în țări străine, acești distribuitori vor fi toți străini. Bogățiile noastre astfel pe două căi părăsesc țara. Am arătat cum au ajuns străinii să stăpânească exclusiv această ramură care le aduce bogății imense. Pentru aceste trei elemente, cari formează economia unei țări, Xenopol cere în primul rând protecționismul din partea statului, ca acestea să poată deveni naționale. Pentru a ajunge la o industrie în mijlocul concertului industrial european, e nevoie de un efort grozav și acesta nu se poate face decât din partea statului. Strigătele lui Xenopol n'au răsunit chiar în pustiu și statul a început să se intereseze mai de aproape de naționalizarea industriilor și astfel din 1887 începe organizarea unei industrii naționale, pe baza unui tarif protecționist. ³⁾ Rând pe rând se crează industrii, ca: a zahărului, a hârtiei, a textilelor etc. Tot datorită lui Xenopol, care cere monopolizarea diferitelor produse: a băuturilor spirituoase, a tutunului, a chibritelor. etc., veniturile Moldovei s'au urcat cu două milioane cinci sute mii Lei anual. Dar dezvoltarea industriei nu ar fi fost posibilă dacă nu s'ar fi creat linii de fier în regiunile industriale, pentru a distribui produsele cât mai repede și a aproviziona pe muncitori. Tot meritul lui Xenopol este și intensificarea construcției de căi ferate care în „memoriul său pentru îmbogățirea economică de realizat în nordul României” cere cu atâta vehemență industrializarea Iașului, reclamând pentru aceasta, construirea liniilor ferate: Iași-Dorohoi și Iași-Vaslui, prin care produsele noastre ajungeau prin Ițcani în Elveția, prin Ungheni spre Danzig și prin Galați spre Franța, Anglia și Turcia ⁴⁾

¹⁾ A. D. Xenopol: *Istoria Românilor*. Vol. X., p. 121, c. 7 și *Finanțele în epoca Fanarioșilor*, p. 59.

²⁾ Idem vol. XIV, p. 141.

³⁾ G. Strat: *Evoluția economiei românești*, p. 20.

⁴⁾ A. D. Xenopol: *Memoriu pentru îmbunătățirea economică de realizat în nordul Moldovei*, p. 4.

Balanța valorilor, suma daravelor de producție și consumațiune, făcute de o țară în raport cu celelalte țări, sunt în raport direct cu ieftinirea mărfurilor și cu gradul de civilizație a unui popor. Ieftinirea unei mărfi punând-o la îndemâna mai multora, consumația ei crește. „Este o mare și firească lege economică — spune Xenopol — că materiile ieftine sunt consumate în mai mare câțime decât cele scumpe.”)

Analizând toate aceste puncte și străbătând toată economia xenopoliană, în toate ramurile, se observă peste tot tendința economistului de a imprima în toate ramurile de activitate, protecționismul statului și astfel ajungerea Românilor în toate ramurile economice pe care le ocupă străinii. Se observă că Xenopol și-a făcut educația la școala economică germană, care spune că, legile economice sunt legi istorice, cari se potrivesc unui anume popor pentru un anumit timp. ¹⁾ Tot acești economiști germani spun, că economia politică ar avea un caracter desăvârșit național și principiile ei, n'ar fi valabile decât pentru o anume stare socială dela un anume popor. La fel e și concepția lui Friederich Liszt care spune că, menirea economiei e, să facă educație națiunii și să o prepare pentru a putea intra în societatea universală a viitorului. ²⁾ Această concepție se vede și la Xenopol, care la fel cere înlocuirea tuturor străinilor cu români prin protecția statului, pentru că spune el, e bine ca un popor la vreme de nevoi să-și poată mulțumi el singur trebuințele sale. Tot o asemănare între concepția lui Xenopol și Liszt care spune, că între individ și umanitate se interpune națiunea, colectivitatea organizată, ⁴⁾ se vede în ceea ce a spus economistul nostru mai sus.

Ultimul cuvânt al lui Xenopol și al nostru în ce privește economia, se poate așeza alături de fraza lui J. B. Musy, fostul ministru de finanțe elvețian, care spune că „discuțiunile vor fi convins pe fiecare dintre țări că trebuie să se considere fiecare ca propriu meșteșugar al propriei ei reinvieri”. ⁵⁾

(Sfârșit).

Situația.

Panica din bursă ce s'a deslănțuit cu ocazia instaurării regimului naționalist s'a dovedit a fi nejustificată.

Puterea legendară a evreimei s'a dovedit a fi cam șubredă, aceasta încep să o recunoască înșiși evreii.

Intervenția energică făcută dela început în compartimentul rentelor, a avut darul să potolească pe cei defetiști, iar mirosul cald de parale noi a atras nestămpărata poftă de câștig a evreimii și uitând situația grea de învinși în care sunt, din baisiști ce erau au devenit deodată haussiști.

¹⁾ M. C. Haretu : o. c., p. 71.

²⁾ G. Strat : *Curs de economie politică*, p. 28.

³⁾ Ibidem, p. 31.

⁴⁾ R. Peretz : o. cl. c.

⁵⁾ Idem, ibidem.

Nu pot rezista de a nu exploata posibilitățile de urcare a cursurilor.

Dacă compartimentul acțiunilor a suferit la unele hârtii scăderi de 30%, târgul rentelor a rămas ferm, arătând urcări simțitoare.

Defetiștii bursei și speculanții baissiști au plătit scump ușurința cu care s'au pretat la vânzări în jos — poate tendențioase. — Sub presiunea realităților cursurile și-au revenit fulgerător, astfel că ei nu au putut să se acopere decât la cursuri foarte mari.

Ilustrează mai bine cele de mai sus mișcarea bursei.

În momentul culminant al crizei erau următoarele cursuri :

		După căderea dlui Goga	Azi 17/II 1938
Rta Stabilizării	39 cu coupon	42	42
„ Desvoltării	38 ¹ / ₂	43	43
„ Consolidării 3%	33 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂
„ Exproprierii	54	59 ³ / ₄	60 ¹ / ₂
Astra Rom.	770	970	900
Reșița	400	500	470
Mica	1.040	1.400	1.315
Letea	770	940	950

În ultimele zile târgul acțiunilor a slăbit simțitor.

* * *

În târgul liber al valutilor sub dl Goga starea era încordată. Se cumpărau orice cantități se ofereau cursuri mari.

Azi piața-i calmă, cu tendință de scăderi de cursuri.

	Sub dl Goga	Azi
Napoleon	1.420	1.280
Lira St. aur	1.840	1.620
Fr. francez	7.60	6.90
Lira st. hârtie	1.250	1.020
Dolar	230	195

Polițele protestate în România în cursul anului 1937.

În cursul anului 1937 s'au protestat în toată țara 50.886 de polițe în valoare de 521.222.874 Lei. Față de anul 1936 când s'au protestat 39.697 de polițe (385.893.298 Lei) constatăm deci o creștere de 28% sub raportul numărului și de 35% sub raportul valorii.

Luând ca bază de comparațiune anul 1934, constatăm că numărul polițelor protestate în 1937 au atins cuantumul celor din 1934, după ce au marcat

sensibile oscilațiuni în 1935 (20%) și 1936 (22%), iar sub raportul valorii polițelor protestate, anul 1937 marchează o scădere față de 1934 de 53%.

Acest fapt invederează că, deși creditul cambial a manifestat o ușoară creștere față de anii 1935 și 1936, nu a putut atinge totuși plafonul din 1934, — ceea ce înseamnă că s'a acordat cu aceeași timiditate creditul ca și în anii precedenți.

Situația polițelor protestate pe provincii. Polițele protestate în 1937 se localizează astfel pe provincii.

În vechiul regat polițele protestate în 1937 manifestă față de anul precedent, o creștere de 32% sub raportul numărului și 41% sub raportul valorii — ceea ce constituie o adevărată reînviere a creditului cambial.

În Transilvania (Banat, Crișana și Maramureș) constatăm deasemenea o creștere a polițelor protestate în 1937, față de anul precedent, de 22% sub raportul numărului și 32% sub raportul valorii.

În Basarabia se vădește deasemenea o creștere de 7% sub raportul numărului și 31% sub raportul valorii față de anul precedent; iar în

Bucovina, din contră, constatăm o creștere de 40% a numărului polițelor protestate în 1937, însă o scădere de 7% a valorii polițelor protestate, față de anul precedent.

Rezultă astfel că creditul cambial în 1937 s'a acordat cu mai multă dărnicie, ca în anul precedent, pe provincii, însă nu în aceeași măsură și pe regiuni.

În adevăr, iată cum se localizează polițele protestate în 1937 pe cele IX regiuni teritoriale, față de anul 1936, regiuni care își au vieața lor proprie din punctul de vedere al activității economice. Sub acest raport statistica face următoarele precizări: având în vedere numai valoarea polițelor protestate, constatăm că repartizarea creditului cambial pe regiuni în 1937 manifestă o creștere destul de evidentă față de anul precedent în *Muntenia* (55%) în *Crișana și Maramureș* (44%), *Dobrogea* (30%), *Oltenia* (30%), *Basarabia* (31%), și *Ardealul* (30%); și o scădere în *Moldova* (27%), *Oltenia* (7%) și *Bucovina* (7%), pe când în *Banat* creditul cambial a rămas staționar.

Calitatea debitorilor cambiali.

Sub acest raport debitorii cambiali au fost grupați după valoarea poliței protestate și se repartizează astfel după valoarea poliței protestate în 1937, comparativ cu 1936:

Micii debitori cambiali (cu polițe protestate până la 10.000 Lei) au crescut dela 28.000 în 1936 la 31.467 în 1937 (12% sub raportul numărului și 83%

din totalul debitorilor cambiali în 1937, față de 82% în 1936).

De asemenea valoarea polițelor protestate ce dețin a crescut dela 128.465.856 în 1936 la 174.220.786 Lei (creștere de 60%).

Însă pe când în 1936 valoarea polițelor deținute de această categorie de debitori reprezenta numai 32% din valoarea totală a polițelor protestate în 1936, în 1937 reprezintă 37%. Ceea ce invederează pe deoparte că acestei categorii de debitori, în general mici agricultori, meseriași, comercianți, etc. li s'a acordat cu preferință credit, ei constituind marea majoritate, iar pe de altă parte că insolvabilitatea lor s'a agravat datorită împrejurărilor economice în care au activat în 1937.

Debitorii mijlocii cambiali (cu polițe protestate între 10.001—50.000 Lei) au crescut dela 4.653 în 1936 la 5.321 în 1937 (12%). Însă pe când în 1936 ei reprezentau 25% din totalul debitorilor, în 1937 reprezintă 27%.

Deasemenea valoarea polițelor protestate deținute de această categorie de debitori a crescut dela 95.583,325 în 1936 la 140.735 177 Lei, înregistrând o creștere de 47%. Însă pe când în 1936 valoarea polițelor protestate reprezintă 25% din valoarea totală a polițelor protestate în acel an, în 1937 reprezintă 27%.

Faptul invederează că deși s'a acordat credit destul de larg acestei categorii de debitori cambiali, insolvența lor însă s'a agravat în 1937.

Mari debitori cambiali (cu polițe protestate peste 50.000 Lei) au scăzut dela 1.389 în 1936 la 1.280 în 1937 (8%).

Deasemenea pe când această categorie de debitori în 1936 reprezentau 4% din totalul debitorilor, în 1937 nu mai reprezintă decât 3.30%.

Valoarea polițelor protestate deținute de ei a crescut dela 166.844.117 Lei în 1936 la 203.269.911 Lei în 1937, (21%).

Însă pe când în 1936 valoarea polițelor lor reprezintă 43% din valoarea totală a polițelor protestate, în 1937 reprezintă numai 39%.

Acest fapt invederează că această categorie de debitori cambiali, în general mari agricultori, comercianți și industriași deși li s'a restrâns creditul, puterea lor de plată însă s'a îmbunătățit.

Așa dar putem conchide, că în general la toate categoriile de debitori cambiali s'a lărgit creditul 1937, însă insolvabilitatea a lovit în special pe micii și mijlocii debitori, în general mici agricultori, meseriași, micii comercianți și industriași, pe care criza actuală i-a lovit mai greu decât pe marii agricultori, comercianți și industriași.

Concluziuni.

Din aceste date putem să tragem următoarele concluziuni cu caracter general:

I. Valoarea polițelor protestate în 1937 prezintă o creștere de 35% față de anul precedent, creștere datorită în mare parte lărgirii creditului cambial.

II. Cele mai multe polițe protestate, ca număr și valoare constatăm în V. Regat — (75% din totalul polițelor) și în special Muntenia, (63%) fiindcă aici există sediul celor mai mari instituțiuni de credit.

III. Cele mai restrânse credite cambiale constatăm în Moldova, Oltenia și Bucovina — având în vedere numărul și valoarea polițelor protestate în aceste regiuni.

IV. Insolvabilitatea s'a agravat într-o oarecare măsură numai la debitorii care au deținut polițe între 10.001—50.000 Lei, deci agricultori, meseriași, comercianți și industriași, mijlocii asupra cărora criza actuală a avut repercusiuni mai dureroase.

V. Se constată însă o repriză a creditului cambial în general destul de timidă, care totuși ne îndreptățește, să întrevădem o apropiată reînviere a creditului cambial, atât de necesar activității noastre economice.

Directorul statisticeii judiciare,

Eugen Decusară.

CRONICA.

Comemorarea lui Partenie Cosma la Oradea. Duminica trecută Liceul Comercial de băieți din Oradea a arădat o pioasă comemorare a marelui Bihorean și patriot Partenie Cosma, fost unul din cei mai mari luptători pentru drepturile Românilor din fosta Ungarie.

După un parastas celebrat în Catedrala ortodoxă, în amintirea marelui dispărut, s'a desfășurat, în sala festivă a Liceului, serbarea comemorativă, cu care ocazie s'a desvilit și portretul pietat în uleu al lui Partenie Cosma, patronul aceluia Liceu comercial.

Banca „FURNICA“ s. a. Făgăraș.

Capital deplin vărsat 10.000.000 — Lei.

Fond de rezervă 300.000 — Lei.

Sucursală în Sighișoara. — Inscrisă în Reg. Soc. Bancar No. 41—1934.

Convocare.

Domnii acționari ai Băncii „Furnica“ s. a., în Făgăraș, în baza Art. 26 din statute se convoacă la

a LIV-a adunare generală ordinară,

care se va ținea *Sâmbătă, în 5 Martie 1938, ora 11 a m., în Făgăraș, în sala de ședință a societății.*

Dacă în ziua aceasta nu se întrunește numărul de acționari necesari pentru a lua deciziuni valabile, în baza Art. 32 din statute, Domnii acționari sunt convocați la o nouă adunare generală ordinară, care se va ținea în ziua de *12 Martie 1938, la aceeași oră, în același local și cu aceeași ordine de zi.*

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Consiliului de Censori;
3. Aprobarea Bilanțului și a Contului Profit și Pierdere pe anul 1937 și descărcarea Consiliului de administrație și al Consiliului de Censori;
4. Impărțirea profitului net;
5. Stabilirea remunerației membrilor Consiliului de censori;
6. Alegerea alor doi membri în Consiliul de Administrație pe termen de trei ani;
7. Alegerea unui membru în Consiliul de Censori pe termen de doi ani.

Făgăraș, la 12 Februarie 1938.

Consiliul de administrație

Domnii acționari, cari voiesc să participe la adunarea generală în persoană sau prin procură, în conformitate cu Art. 28 din statute, va depune acțiunile lor, trecute în registrele de acțiuni ale societății precum și procurile cu cel puțin o zi înainte de adunarea generală la casa societății din Făgăraș și Sighișoara sau la „Albina“ institut de credit și de economii din Sibiu.

Vezi bilanțul pe pag. 63.

Banca „FURNICA“ s. a., Făgăraș.

Bilanț încheiat cu 31 Decembrie 1937.

Activ	Bilanț încheiat cu 31 Decembrie 1937.		Pasiv.
	Lei	b.	
Casa:			
Numerar efectiv	1.191.543'—		
Disponibil la B. N. R.	254.184'—	1.445.727'—	
Disponibil la bănci:			
In țară		1.776.785'—	
Portofoliu de titluri:			
Titluri românești, cu venit fix:			
In portof. Val. R. in port.			
Efecte publice, val. nom.	749.100'—	411.810'—	
Cu venit variabil:			
Ațiuni cotate la bursă, val. nom.	3.362.000'—	2.864.150'—	
Ațiuni necotate la bursă, val. nom.	939.000'—	114.681'—	3.390.641'—
Plasamentul fond. de rez. Art. 13.			
Efecte publice garantate de stat val. nom.	350.000'—	185.500'—	185.500'—
Portofoliu de scont:			
Plătibil în țară:			
Cambii fără garanție	2.242.634'—		
Cambii garantate cu ipoteci	8.815.299'—	11.057.933'—	
Debitori:			
Din țară:			
Debitori garanțați cu ipoteci		1.160.665'—	
Creanțe în conversiune, conf. legii din 7. IV. 1934 cu cota redusă:			
In portofoliu	23.255.007'—		
Reescontate la B. N. R. și alte bănci	3.572.849'—	26.827.856'—	
Imobile:			
Pentru uzul propriu	1.440.000'—		
Alte imobile	4.160.000'—	5.600.000'—	
Mobilier		126.000'—	
Conturi diverse		425.088'—	
		51.996.195'—	
			51.996.195'—

Conturi de ordine.

	Lei	b.		Lei	b.
Cauțiuni statutare	450.000'—		Deponenți de cauțiuni statutare	450.000'—	
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și garanții diverse	31.689.231'—		Deponenți de ipot., cesiuni, mărfuri în gaj, gar. div.	31.689.231'—	
Depozite de titluri și alte valori în păstrare	4.050.881'—		Deponenți de titluri și alte valori în păstrare	4.050.650'—	
	36.189.881'—			36.189.881'—	

Debit.

Contul Profit și Pierdere.

Credit.

	Lei	b.		Lei	b.
Cheltuieli de administrație:			Dobânzi încasate:		
Salarii și indemnizații	728.263'—		Dela port. de scont și creanțe		
Diverse	221.541'—	949.804'—	in conversiune	3.179.842'—	
Impozite și taxe		266.214'—	Dela debitori	66.067'—	3.245.909'—
Dobânzi plătite:			Comisioane încasate		90.962'—
La depuneri	735.359'—		Venitul portofoliului de titluri:		
La reescont	25.298'—	760.657'—	Din cupoane exigibile		247.127'—
Amortismente:			Venitul imobilelor		653.105'—
La creanțe dubioase	1.400.000'—				
La imobile și mobilier	114.245'—				
La diverse pierderi din apl. legii conversiunii	6.776'—	1.521.021'—			
Beneficiul net:					
Beneficiul anului curent		739.407'—			
		4.237.103'—			4.237.103'—

Matei Jiga, director executiv.

George Frâncu, contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Andrei Micu, Președ. cons. de ad.-ție. Pavei Borzea. Dr. Moise Grama. Ioan Grecu. Constantin Popp. Dr. Mihai Velicciu.
Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea bancară.

Făgăraș, 12 Februarie 1938.

Traian Păcală, președ. Cons. de cenzori.

Nicolae Petruțiu, expert-contabil.

Viehintie Grama.

Octavian Popa.

„CORDIANA“, inst. de credit și econ., s. p. a. în Fofeldea.

Inserisă în Reg. banear Nr. 58 din 1935.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, „CORDIANA“, socieiate pe acții, se invită, conform §§-ilor 19 și 20 ai statutelor societății la

a XL-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Fofeldea (localul institutului) Duminică, la 20 Martie 1938, după amiazi la 1 oră.

O B I E C T E L E :

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul anual al Consiliului de administrație și cenzori, bilanțul anului de gestiune 1937 și darea absoluturului;
3. Alegerea a 2 membrii în Consiliul de Administrație cu mandat pe 5 ani;
4. Alegerea Consiliului de cenzori cu mandat pe 3 ani;
5. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari în sensul §§-ilor, 22, 23 și 24 din statutele societății, voesc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până Vineri, 18 Martie 1938, la ora 6 p. m., la casa institutului în Fofeldea, la institutul de credit și economii „Albina” în Sibiu, sau la „Cassa de păstrare”, în Săliște.

Fofeldea, la 30 Ianuarie 1938.

Consiliul de administrație.

Actiu.	Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1937.		Pasiv.	
	Lei	b.	Lei	b.
Cassa numerar efectiv	88.395	—	Capital social	500.000
Titluri rom. cotate la bursă	20.000	—	Fond de rezervă statutară	500.000
Titluri rom. necotate la bursă	81.453	—	Fond de pensii	122.766
Scont fără garanții	273.212	—	Fond cultural Danil R. Cordescu	56.000
Debitori benef. de legea lichidării datoriilor agricole 7. IV. 1934	1.899.492	—	Depuneri vechi	1.186.967
Pierderi din aplicarea legii conversiunii	71.562	—	Creditori din țară	54.000
Imobile necesare comerțului bancar	10.000	—	Dividende neridicate	11.696
Mobilier	1	—	Interese transitoare	1.865
Efectele fondului de pensii	16.700	—	Profit curat	27.521
	2.460.815	—		2.460.815
<i>Conturi de ordine :</i>			<i>Conturi de ordine :</i>	
Cauțiuni statutare	16.000	—	Deponenți de cauțiuni statutare	16.000

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	Lei	b.	Lei	b.
<i>Cheltuieli de administrație :</i>			Dobânzi incassate	88.897
a) Salare	32.000	—	Comisioane	23.962
b) Diverse	12.656	—	Venit din portofoliul de titluri	2.006
Impozite	4.083	—		
Amortizare din Pierderi dela conversiune	25.000	—		
Dobânzi la depuneri	13.605	—		
Profit curat	27.521	—		
	114.865	—		114.865

Fofeldea, la 31 Decembrie 1937.

Ioan Maniu, casar-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE :

V. Bonea, președinte. Gh. Bânda. I. Neag. N. Voicu. Petru Manuil. Toma Iaru. N. Frâncu, expert-contabil

Examinând conturile prezente le-am verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea bancară.

Fofeldea, la 30 Ianuarie 1938.

A. Teașiu, președinte. Tudor Stoheciu. Petru Voicu. Vasile Iosof. Ioan Manuil